

Inbreng commissiedebat Klimaat & Energie

Met het verkiezingsreces in aantocht is dit een van de laatste commissiedebatten van de commissie Klimaat en Groene Groei in deze samenstelling. Namens de netbeheerders willen wij u bedanken voor al het werk dat u tot nu toe heeft verricht voor de stappen naar een sterk en toekomstgericht energiesysteem. In deze periode zijn belangrijke mijlpalen bereikt, zoals de behandeling van de wet collectieve warmte, scherpe debatten over de aanpak van netcongestie en het versnellingspakket ruimte op het hoogspanningsnet.

De komende periode is nog genoeg te doen om te komen tot een betaalbaar, betrouwbaar en toekomstbestendig energiesysteem. Houd koers is ons advies en zorg dat ondanks de demissionaire status van het kabinet bestaande plannen door het ministerie uitgewerkt blijven worden. Dit geldt voor zowel benodigde wet- en regelgeving als subsidievoorwaarden en beleid.

Voor dit commissiedebat lichten we drie onderwerpen uit:

1. **Hybride warmtepomp**
2. **Opschaling van warmtenetten**
3. **Snelle implementatie versnellingspakket hoogspanningsnet**

1. Hybride of netbewuste warmtepomp

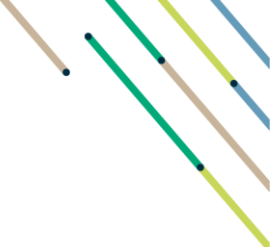
Hybride warmtepompen zijn voor (het grote deel van) de resterende woningen de oplossing die op korte termijn verduurzaming met kostenefficiëntie combineert. Hybride warmtepompen kunnen daarbij dienen als transitie pad (richting volledige elektrificatie), of zoals het PBL¹ concludeert als structurele oplossing voor 30% van de woningen in combinatie met groen gas. Een hybride warmtepomp levert minder gasverbruik (ca. 70-90%) op en verlaagt de energierekening. Bij hybride systemen kan automatisch worden overgeschakeld op gas, waardoor ook in de gebouwde omgeving flexibiliteit, zonder comfortverlies, kan worden benut. Bewoners dragen daardoor direct bij aan de stabiliteit en het verlichten van de druk op het stroomnet. Er passen meer hybride warmtepompen op hetzelfde net dan all-electric warmtepompen.

Elektrische warmtepompen zijn het meest effectief voor woningen die goed geïsoleerd zijn. In 2030 betreft dit ongeveer 20% van de huishoudens in de bestaande bouw. Deze huishoudens bevinden zich vaak in relatief nieuwere wijken waar het qua isolatie een elektrische warmtepompen efficiënt kan worden toegepast en de warmtevraagdichtheid laag is, zodat het gasnetwerk hier dan opgeheven kan worden. Dit aandeel kan toenemen naarmate meer woningen de juiste isolatiegraad hebben.

In de verdere uitrol van warmtepompen zien de netbeheerders risico's in de manier waarop de subsidies voor warmtepompen worden vormgegeven:

- Subsidies stimuleren nu ook oplossingen die botsen met latere keuzes (zoals warmtepompen in toekomstige warmtenetwijken). Ca. 9-18% van de gesubsidieerde warmtepompen in 2022 lagen in een warmtenet wijk.
- Subsidies houden geen rekening met potentiële systeemvoordelen, bij het behalen van de juiste mix hybride en elektrische warmtepompen én warmtenetten. Hierin zit potentie voor

¹ [1] PBL (2025) Actualisatie Startanalyse Aardgasvrije Buurten 2025 via <https://www.pbl.nl/system/files/document/2025-03/pbl-2025-Actualisatie-Startanalyse-aardgasvrije-buurten-2025-5632.pdf>

het verlagen van de piekbelasting en verminderen van de noodzaak voor extra opwek van elektriciteit, transportcapaciteit en regelbaar vermogen. Onder warmtepompen hebben hybride warmtepompen daarbij de grootste systeemvoordelen, doordat ze op kritieke momenten kunnen overschakelen op gas wat zowel de benodigde transportcapaciteit als de hoeveelheid benodigde elektriciteitsproductie beperkt. **Door de recente ISDE-wijziging daalt de subsidie voor hybride systemen relatief sterker, waardoor systeemvoordelen mogelijk onbenut blijven.**

- Subsidies stellen momenteel nog geen eisen aan de stuurbaarheid van de elektrische en hybride warmtepompen, waardoor systeemvoordelen zoals leveringszekerheid en het slim omgaan met de schaarse capaciteit op de elektriciteitsnetten niet worden benut.
- Subsidies verbinden nog geen voorwaarden aan het efficiënt gebruik van warmtepompen, zoals in huizen met onjuist isolatie niveau of systemen met hoge piekbelasting. Dit brengt risico voor piekbelasting met zich mee.

Netbeheerders roepen op bovenstaande punten mee te nemen bij een aanpassing van de subsidievoorwaarden en alleen nog subsidie te verstrekken aan hybride of netbewuste (die stuurbaar zijn) warmtepompen.

2. Opschaling warmtenetten

Collectieve warmtenetten zijn naar schatting voor 15–30% van de bestaande huishoudens (1,3-2,5 miljoen woningen) de meest kostenefficiënte duurzame oplossing op systeemniveau (o.b.v. bevindingen PBL). Dit gaat met name om woningen in dichtbebouwde stedelijke wijken waar de warmtevraagdichtheid per km leiding het hoogst is. Om deze waarde te verzilveren is het van belang dat deze gemeentes en inwoners van potentiële warmtewijken zoveel mogelijk collectief voor warmtenetten kiezen. De grootste voorwaarde hiervoor is dat zij een deel van de maatschappelijke waarde delen, waardoor het voor hen op individueel niveau ook de meest kostenefficiënte oplossing is.

Onze oproep: zorg tot en met 2030 voor jaarlijks structureel 250 miljoen aan extra middelen om de betaalbaarheid van warmtenetten voor huishoudens te vergroten en de opschaling naar 200.000 extra aansluitingen richting 2030 te stimuleren. Warmtenetten zijn op bepaalde plekken namelijk ook de maatschappelijk beste optie. Dat moet dan ook tot uiting komen in de rekening van de aangeslotenen.

3. Snelle implementatie versnellingspakket hoogspanningsnet

TenneT en het ministerie van KGG versnellen de aanpak van netcongestie met een pakket van 34 versnellingsmaatregelen. Alles in dit pakket is gericht op tijdswinst om netcongestie te lijf te gaan. Daarbij valt te denken aan maatregelen die wet- en regelgeving verminderen of aanpassen, standaardisatie van grondprijzen, een sneller proces in het geval van onteigening of beroepsprocedures, het sneller duidelijk maken welke overheid bevoegd gezag is van een project en het inkorten van een MER procedure. Al deze maatregelen samen kunnen de doorlooptijden voor hoogspanningsprojecten tot wel 40% inkorten. Het is cruciaal dat ondanks de demissionaire status van het kabinet en de verkiezingen gewerkt wordt aan de uitwerking van deze maatregelen, ook de pijnlijke maatregelen want de tijd van laaghangend fruit is voorbij. De regionale netbeheerders kunnen gebruik maken van maatregelen die ook voor hen versnelling bieden, waardoor er hopelijk een sneeuwbal effect van versnelling ontstaat. De eerste en belangrijkste stap blijft echt het uitwerken van *alle* maatregelen.